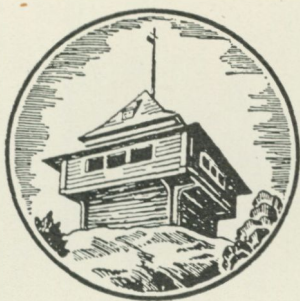

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1949**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS

OCH SKANSENS ÅRSBOK

1949

Redaktion:

ANDREAS LINDBLOM · GÖSTA BERG · ERIK ANDRÉN

Redaktör: Erik Andrén

Omslagsbilden visar mittpartiet av en duk, daterad 1643 och prydd med danska adelsvapen. Duken, som är en gåva till museet av fröken Eda Witt, behandlas närmare på sid. 187. — Nordiska museet 235,925.

Tryckt hos Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1949

Djuptrycksplanscher från Nordisk Rotogravyr

STOCKHOLMSHANTVERKETS RUM I NORDISKA MUSEET

av Bengt Bengtsson

Under år 1947 förändrades väsentligt de sista rummen i Nordiska museets långa rad av högreständsinteriörer. Strindbergssrummet flyttades tillbaka till andra sidan av Ferdinand Bobergs Oskar II-rum och omgavs med en av arkitekten Carl-Axel Acking ritad monteravdelning. På Strindbergssrummets gamla plats inreddes ett vardagsrum från 1947, ytligt sett ett djärvt tilltag, men i själva verket en väl motiverad åtgärd. Impulsen till det nya rummet gavs av donatorn, Stockholms Stads Hantverksförening, som hösten 1947 kunde fira sitt hundraårsjubileum. Genom att på ett ställe samla en representativ kollektion av nutida högklassiga hantverksprodukter från Stockholm ville föreningen åt framtiden bevara en bild av vår tids levande hantverkstradition, samtidigt som föregångarnas minne hedrades i en festskrift, författad av fil. dr Arne Munthe. Arbetet med rummets iordningställande hade anförtrots åt initiativtagaren, föreningens energiske direktör arkitekt Robert Berghagen. Genom att såväl valet av föremål som rummets gestaltande och inredning uppdragits åt en enda person, fick interiören en personlig prägel, vilket i ett fall som detta givetvis var en synnerligen stor fördel. En opersonlig kyla gör sig lätt förnimbar, om en uppgift av detta slag anförtros flera personer.

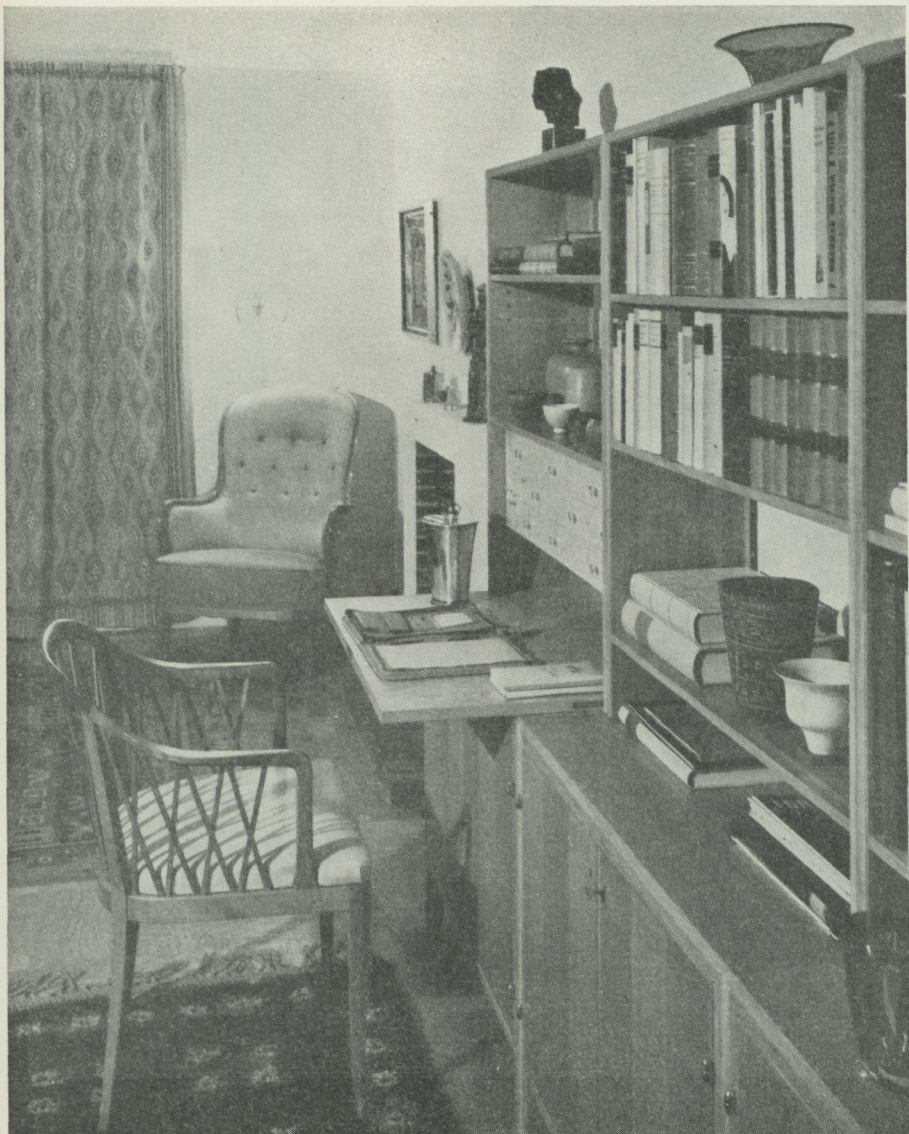
Det har inte varit en lätt uppgift för rummets skapare att bland nutida hantverksprodukter välja inte bara det bästa utan också stämma alla föremål samman till en harmonisk enhet, som för all framtid skall vittna om 1940-talets kvalitetskänsla

och smak. En radikal lösning hade varit att specialkomponera hela rummet, dvs. rita allt från början, möbler, textilier och armatur, men då hade huvudsyftet förfelats, nämligen att visa f ö r e f i n t l i g t kvalitetshantverk. Uppgiften måste lösas med utgångspunkt från vad som skapats av andra och vad som finns att köpa för privatpersoner.

Det finns naturligtvis tusen möjliga lösningar av denna uppgift och Berghagens rum är en av dem. Hans namn som framstående inredningsarkitekt och kännare av svenskt konsthantverk borgar för ett konsekvent och omsorgsfullt urval. Man återfinner i förteckningen över dem, som skapat rummets många detaljer, våra främsta möbelarkitekter, snickare och övriga konthantverkare. Besökaren får en samlad bild av svenskt konsthantverk av i dag, som det skulle kräva en omfattande specialutställning för att överträffa.

Men han får också en bild av modern svensk hemkultur, och en jämförelse med museets interiörer från äldre tider visar vilken radikal förändring, som ägt rum de senaste decennierna. Den hävdvunna indelningen av det borgerliga hemmet i sovrum, sällskapsrum, arbetsrum och matrum har av olika orsaker — främst trångboddheten — brutits, och v a r d a g s r u m m e t förenar nu i sig matsal, sällskapsrum och arbetsrum, ja, ofta även sovrum. Disponeringen av rummet efter dessa skilda funktioner resulterar i möbelgrupper, med soffgrupp, matgrupp etc. som huvudelement i möbleringen. Berghagen har låtit denna moderna princip komma till uttryck i sin rumslösning och sålunda gjort denna fullt typisk för vad som rör sig i tiden, vilket sentida besökare komma att bli honom tacksamma för.

Hantverksrummet av år 1947 överlämnades till museet vid Stockholms Stads Hantverksförenings jubileumshögtidlighet i museets hall den 9 november 1947 i närvaro av bl. a. H. K. H. prins Bertil och statsrådet Josef Weijne. Samtidigt öppnades också en av museet anordnad tillfällig utställning, "100 års hantverk i Stockholm", som skildrade hantverkets utveckling efter näringsfrihetens införande, ett ämne som förut endast knapphändigt studerats ur kulturhistorisk synpunkt. Utställ-

*Väggparti av 1947 års rum i Nordiska museets högrestand-
avdelning*

ningen nöjde sig med att följa vissa markanta och väsentliga utvecklingslinjer, främst utbildningen av unga hantverkare, vilken under näringsfriheten lösgjordes från skråtidens noggranna övervakning och sålunda blev ett svårt problem för hantverkarna. Kvalitetskravet, som delvis till följd härav blev eftersatt, uppehölls av hantverkarna själva genom de nya organisationerna. Utställningen gav en framställning av kompetenskraven på hantverkarna under dessa hundra år och påvisade bl. a. hur man numera har väsentligt stöd från staten vid hävdandet av den nödvändiga yrkeskunnigheten.